

Mýty a fakta kolem vakcinace

Možná by se slavný zakladatel vědecké mikrobiologie a virologie, nebo lépe řečeno „pionýr vakcinace“, Louis Pasteur (1822–1895) obracel v hrobě, kdyby slyšel dnešní polemiky kolem jím objevené vakcinační prevence proti virovým nákazám. I když je pravdou, že první očkování na bázi empirického pozorování zavedl anglický venkovský lékař Edward Jenner (1749–1823) působící v Berkeley. Tam dělal své první pokusy, při nichž nakazil zdravého chlapce oslabeným virem kravských neštovic, který byl pak imunní vůči nákaze pravými neštovicemi (1798). Jemu dodnes vděčíme za výrazy virus a vakcinace, protože očkování proběhlo od viru z krávy, která je latinsky „vacca“. Mimochodem oba pánové, vědec i venkovský praktický lékař, byli uznávaní všemi tehdejšími panovníky v Evropě... Ach, nezní to dnes jako pohádka...

V současnosti praktický lékař očkuje proti tetanu již desítky let, protože ještě v šedesátých letech minulého století na komplikace nákazou tetanem umíralo v ČSSR cca 50 lidí za rok. Dále, také několik desítek let, očkuje proti chřipce před sezónou její epidemie, aby zabránil nejenom jejímu šíření, ale i úmrtí u imuno-kompromitovaných jedinců a seniorů. I když se vakcína připravuje ad hoc, každý rok pod dohledem SZO, podle typů chřipkových virů z poslední sezóny a je proti vakcínám z 20. století lepší kvality, je mnoho nejenom laiků, ale i praktických lékařů, kteří a priori očkování proti chřipce nevěří, jiní jsou dokonce proti očkování vůbec. Poplašné zprávy byly dokonce publikované i v Lancetu. Tam totiž v roce 1998 publikoval

Andrew Wakefield studii, podle které je očkování proti spalničkám, příušnicím a zarděnkám rizikovým faktorem pro vznik autismu. Tato studie sice byla pro závažná etická i věcná pochybení v roce 2010 stažena, ale i přesto v r. 2015 v ČR podalo žalobu na očkující pediatrii 6 rodičů dětí, u kterých se diagnostikoval autismus. Samozřejmě, že nečerpali informace z odborných vědeckých časopisů, ale z internetu. V roce 1976 byl v USA popsán po aplikaci očkování proti viru chřipky typu A1 H14 N1/76 závažný Guillain-Barre syndrom, ale Velozzi a spol. ve své studii publikované v roce 2014 dokonce ukázali, že když se srovnají očkovávaná a neočkovaná populace, mají očkováni menší četnost výskytu tohoto syndromu. Po internetu se šíří také fámy kolem škodlivosti tzv. adjuvans, tedy přísad k vakcíně, které ji stabilizují. Bohužel po pandemii tzv. prasečí nebo mexické chřipky v r. 2009, když se na internetu šířily zvěsti, jak vše je výplodem farmaceutických firem, které vakcinaci chtějí jenom vydělat, došlo v následujících letech i k poklesu očkování jedinců také i v ČR. Přitom odborná literatura uvádí, že například u CHOPN každoroční očkování proti chřipce redukuje u pacientů s touto diagnózou závažnou morbiditu a mortalitu o 50%, a proto se doporučuje u všech pacientů s CHOPN, bez ohledu na stadium. Podobný efekt vakcinace proti chřipce se logicky dá očekávat u naší populace seniorů (pojišťovny hradí toto očkování u lidí nad 65 let věku). Obdobně také i očkování pneumokokovou vakcínou se doporučuje u populace ve věku nad 65 let, kdy významně

redukuje výskyt komunitně získané pneumokokové pneumonie. Navíc od minulého podzimu pojišťovny hradí i toto očkování, a to jednu ze dvou vakcín. Přitom na pneumonii umírá každý rok v ČR kolem 1 000 osob a incidence každý rok je kolem 100 000 případů. Také se doporučuje i přeočkování proti pertusi u starší populace, protože se ukázalo, že očkování v dětství nás nechrání po celý život a případů většinou pozdě rozpoznané nemoci v našich ambulancích přibývá. Ročně onemocní v ČR kolem 800 až 1 000 lidí. Onemocnění je charakterizováno typickým dávivým kašlem, který může vést i ke zvracení.

V populaci stále máme nízké procento přeočkování proti klíšťové encefalitidě. Díky globálnímu oteplování se klíšťata přenášejí do vyšších poloh, kde nikdy předtím nebyla, a ohrožují tak stále větší počet lidí, což dosvědčuje i nárůst lymské borreliózy v naší populaci za poslední roky, kterou klíšťata také přenášejí. V sousedním Rakousku je údajně přeočkovánost proti klíšťové encefalitidě přes 80%, tam vám dítě do školky nevezmou, pokud není přeočkováno. Faktem je také, že v Rakousku sídlí výrobce jedné z vakcín proti této nemoci, který se zasloužil nejenom o lobbying, ale i skvělou propagaci této vakcíny.

Na závěr bych rád skončil tím, čím jsem začal, a to bonmotem slavného Louise Pasteura: „Je více filozofie v láhvi vína než ve všech knihách!“

MUDr. Ján Dindoš
privátní plicní a praktický lékař Neratovice